

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. IV. De matrimonio contracto de licentia generali parochi, coram alio sacerdote.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

RESPONSVM IV.

De matrimonio contracto
de licentia generali paro-
chi coram alio sacerdote.

Quoniam Concilium Trid. in matrimonij contractu exigit parochi presentiam, aut alterius sacerdotis, de illius seu Ordinarij licentia, frequenter in controuersiam venit, an sufficiat indefinita concessio supplendi vices parochi?

Et quidem specialem licentiam non requiri recte docet Sanches. *l. 3. de mat. disput. 35. n. 5.* cum id Concilium Trid. non exigat: sed sufficere ea mandari quae ad curam animarum spectant, seu parochi officium, vt decisum ait Hurtado apud Barbof. in coll. DD. ad Conc. Trid. s. 24. de mat. c. 1. n. 127. imò Concilij Interpretes apud Ceuall. in Spec. commu. op. q. 604. n. 114. Pontium. l. 5. c. 29. n. 1. non sufficit, inquit, tacita licentia, qua resaluat ex tolerantia: requiritur verò vel commissio generalis administrandi sacramento, vel si hac abfit, expressa, v. l. specialis licentia. vbi Pontius n. 2. notat & generalis sufficere, & verbo sacramenti etiam assistentiam matrimonij intelligi, idemque ante illum docuit Bonacina, Reginald. & Rebell. denique Sanches vbi sup. n. 8. huiusmodi assistentiam comprehendit admittit, si qua coniectura probabilis fuerit animi delegantis.

Generalis ergo licentia sufficit, quamquam nec defint qui, etsi expressè omnium vniuersaliter sacramentorum administratio concessa foret, id commodè contentant intelligendum, de necessarijs; non de matrimonio; cuius non eadem sit ratio: atque ita multò magis indefinitam esse restringendam: & ita accipiendam esse

bullam Cruciatæ declarasse Romanam. qua de re Sanches de mat. l. 3. disp. 35. n. 8. & quos plures citat Barbof. vbi supra.

Denique Egidius Coninck, alijsue ab eodem Barbofa citati n. 129. negant mandato contineri assistentiam matrimonij sub generali commissione administrandi omnia sacramenta: quoniam presentia, quam praestat parochus matrimonio, non est ministratio sacramenti, cum ipsi matrimonium contrahentes sint ministri, presbyter publicus tantum testis: sed in negocijs moralibus loquendum, iuxta philosophum, vt multi. c. humana aures. 22. q. 5. vsus autè loquendi sub administratione sacramentorum comprehendit etiam ministerium parochi matrimonio coniungentis, iuxta Trid. d. c. 1. in verb. & ego vos coniungo. & c. quod quidam ad hoc extollunt, vt parochum matrimonij ministrum faciant, iuuantur. que illis verbis, ego vos coniungo.

Quinimo decisum est, in matrimonio c. 7. x. de sponsal. vt alter alterius verba non intellexerit, ad communem; inquit, verbi intelligentiam recurratur. & cogatur utroque verba prolata in eo sensu recte e qua solent rectè intelligentibus generari, & consonat l. Labeo D. De iuppell. legat. communem ergo intelligentiam sequemur: & quam ipsis Cardinalibus Concilij Interpretibus huiusmodi verba generantur.

Opponitur tamen regula iuris, in generali concessione non venit, quod quis in specie verisimiliter non esset commissurus, vt in generali mandato non continetur matrimonium. l. fin. de procurator. in 6.

Sicut etiam generaliter responsum est, ea que speciali nota egent, nisi specialiter designentur, omnia censeri. l. item. §. ait. D. de iur.

Quin & verisimiliter concessio in specie praesumi non solet, cum cara aliqua quis habet. vt in l. obligat. 6. D. de pignor. generalis obligatio

Qualis generalis sufficiat?

ligatio non comprehendit suppellectilem, vestem, mancipia, quæ in vsu quis habet necessario, vel maioris momenti sunt. *c. fin. de off. vic. in 6. l. filiusfam. 7. D. de donat. vbi generale mandatum non complectitur donationem: c. 2. de panis. & remiss. in 6. vbi facultas eligendi confessarium, non continet facultatem absoluedi à reueruatis.*

Sed iterum respondetur assistentiam nullam habere comparationem cum ipso matrimonio, quo corpora in mutuam tradantur seruituræ, & nisi sit animorum consensus, perpetuam gehennam: vt sub generalibus verbis quis seipsum non ita abdicare censendus sit, cum parochio ex sola assistentia nihil decedat, vel accedat.

Quinimo & Clement. 1. *de priuileg. eodem fere gradu videtur statuere, vnctiois extremæ, vel eucharistiæ sacramentum, viaticum ministrare, vel matrimonium solemnizare.*

Igitur cui vices ministrandi viatici, poenitentia, aliaque pastoralia alijs prohibita, commissæ sunt; & matrimonij celebratio censenda videtur etiam demandata, sub generali seu vniuersali locutione.

Sed an etiam sub indefinita? & quidem pro iuris axiomate est receptum, vt dicatur indefinita locutio in iure æquipollere vniuersali. in iure inquam, non vi logica verborum. suffragantur leges si pluribus 44. in princ. D. de leg. 2. l. si necessariis 5. si annua. D. de pignor. act. l. in vsu 158. D. de verb. signif. l. si plures 98. de leg. 3.

Sed imprimis indefinita censetur æquipollere vniuersali, seu generali; in causis fauorabilibus. *Tuscus vbi sup. n. 5. & 10. fauorabile autem est matrimonium: c. fin. de sent. & re iudicat. Sanchez l. 3. disp. 35. n. 19. in fin. l. 1. disput. 18. n. 5 etiam quoad forum internum: neque*

tantum quoad causam in facto dubiam, sed etiam in iure probabiliter controuersam; vt pro illo pronuntiarum debeat. *ibid. n. 6. & 7. Nauarr. cons. 15. de conuers. coning. Malder. 2. 2. 1. 9. c. 1. d. 4. Siluius Resol. var. v. mat. XI.*

Indefinitam etiam in materia spirituali accipiendam pro vniuersali, valde probat c. vniam *sanctam. de maior. & obed. in exgranag. comm. in verb. dicente Domino ipsi Petro, pascue oves meas, inquit, & generaliter non singulariter has vel illas: per quod commississe sibi intelligitur vniuersas. vbi disertè generaliter oves Dominum dixisse dicit, cum dixit indefinitè, & intelligi vniuersaliter. nec minus latè illud verbum pascue accipitur, cum inde & primatus, & tota auctoritas Petri, & successorum eius deducitur. vnde & hinc latè accipienda videtur facultas administrandi sacramenta, secundum facultates loquentis.*

Enimvero authores axioma æquiparans indefinitam vniuersali, ita solent exaudire, vt habeat locum; vbi eadem omnino ratio est: quod si illa fuerit dispar, non obtineat. *Tusculanè Concl. pract. v. indefinita æquipollere vniuersali, & quando secum. concl. 86. vbi multos authores, & conclusiones refert: quantum ferè substantia est; vt paritas & disparitas rationis distinguat.*

Negant verò solemnizandi matrimonij, aliorumque pastoralium administrationem eandem esse rationem: sed mox diximus in d. clem. 1. *de priuileg. satis comparari: atque ideo ex communi iuris ratione censendum, id, quod generaliter aut indefinitè concessum porrigitur ad alia sacramenta, & pastoralia, esse etiam intelligendum de solemnizatione matrimonij.*

Communi, inquam, iuris, sermonisque ratione: contingit enim ex alijs causis aliud dici oportere, atque imprimis si mens mandantis

6. Etiam spiritualibus.

7. Vbi eadem ratio est.

8. An hic paritas?

9. Nisi circumstantia aliud suadeant.

T con-

3. An indefinita locutio matrimonij assistentiam comprehendat?

4. Quando indefinita æquipollere vniuersali?

5. In fauorabilibus

contraria eluceat: *l. in ambiguis. D. De Reg. iur.* quamuis verba impropriaentur, illa sequenda est. *l. semper in stipul. 34. D. de reg. iur. l. insulam 6. D. de prescript. verb. tot. in. C. plus valere quod agitur. l. in venditionib. 9. vers. planè si in nomine D. de contrahend. emt. l. 1. §. conuentio- nis D. de pact. c. humana aures in fin. 22. q. 5.*

10. *Ve si de- prehenda- tur contra- ria mens testantis.*

11. *Ve illa elu- ceat rex an- tecedenti- bus & con- sequenti- bus.*

12. *Fieri con- ditio.*

13. *Alias ad ius referen- dum est.*

14. *Etiam cum mos est varius.*

15. *Causa li- mitata de- terminat effectum.*

Elucere potest seu in alijs ver- bis, seu factis. attenduntur enim antecedentia & consequentia di- cta, & facta: *l. heredes. 21. §. sed & si. D. qui testam. facere poss. l. sed in- han. §. proinde. D. Ad Macedon. ibi, intelligendam ab initio sic accepisse. Menoch. de presump. l. 6. pr. 35. a. n. 23. vsque ad fin.*

Iterum in ambiguis, quod solet fieri, actum censetur. *l. certi condi- ctio. §. si nummos. D. si certum petatur. & quod communiter fit, factum praesumitur. Euerard. loc. leg. à com- munitè accident. consuetudo patri- sis. & regionis attenditur. l. si seruis plurium 50. §. vlt. D. de leg. 1. l. nummus 75. D. de leg. 3. l. semper 34. D. de reg. iur.*

Si tamen de more delegantis, aut loci consuetudine non appa- ret, ad terminos iuris redeundum est. *l. 2. in verb. ad ius reuult. C. de hered. insinuen. sed & quando vari- us mos est, vtique non attenditur. d. l. semper. 34. D. de reg. iur.* sed & praeter morè fuit hinc agro- rum & profugorum multitudo de qua mox infra, vt extraordinario egerit remedio: & quæ obscurè dicta sunt, etiam vbi de matrimo- nio quaeritur, iuxta communem intellectum accipi debent. *d. c. 7. X. de sponsal.*

Sed & contingit limitatam esse delegandi causam, quæ limitatum producit effectum: & indeterminatum sermonem causa determi- nat. *l. 5. & ibi Barth. D. de admin. tut. l. cum pater §. dulciss. D. de leg. 2. Gail. l. 2. ob. 88. n. 8. ex causis di- ctorum. c. 6. X. de verb. sign. ideo*

que delegatio interpretanda est secundum terminos primordia- lis causæ. *l. 5. D. de administrat.*

Denique vbi rationabiliter he- sitatur, contra eum facienda est in- terpretatio, qui legem dicere po- tuit, debuitque apertius. *c. conu- eum. de reg. iur. in 6. l. veterini. D. de pact. l. in contrahend. D. de reg. iur. l. cum in lege. D. de contrahend. emp. contra proferentem: ergo tunc indefinita aequiualeat vniuersali, secus si pro eo faceret. *Tajou. d. c. 98. n. 20. post Roman. At vero, vt id obtineat, vbi inter aliquos de con- tractibus agitur; sed vbi tertij in- terest, non item: vt hic cum de validitate sacramenti. vbi in vero dubio interpretatio facienda esset pro matrimonio. d. c. fin. X. de re iud.**

Speciales ergo circumstantiae excutiendæ sunt, an hic commu- ni iuris rationi aliquod detrahant. constat ergo hinc datam esse iurisdi- ctionem, potestatem, & facultatem ad- ministrandi sacramenta: sed sine di- stinctione, aut reflexione ad matrimo- nium: verba sunt ipsius parochi, his conformia ipsius sacerdotis, qui matrimonium, vnde quatio, solemnizauit. mos non fuit paro- cho isti, alij siue istius vrbis ita inde- finite committere, praeter vice-pa- stores: ipse parochus, cum pri- mum rogatus fuit, dixit se matrimo- nium istud pro valido habere, perinde atque si ipse celebrasset: alijs cum similem facultatem de- dit, solitum se esse excipere matri- monium.

Illud nonnihil propius inspi- ciamus, an generalis locutio à cau- sa sua hic determinetur. Causa ergo committendi fuit multitudo eo tempore agrotorum, & alio- rum ex omni vicinia armis gallicis infesta eò confluentium: cui cu- randæ solus parochus, & vnus vi- carius par non erat: eoque testa- tur parochus ex ea occasione faculta- tem esse datam, & Ordinarius se, ideo parochi mandasse, vt plu- res

res assumeret subsidiarios.

18. Causa finalis non impulsiva determinat effectum.

19. Ut ille distinguatur.

20. Pro fauorabili causa in dubio censendū.

21. Ut haec vel illa causa praesumatur: hac vel illa hic intelligatur?

nem sacramentorum commisit, ideoque non vt profugis tantum, & aegrotis subsidiarij operam praestiterunt, sed indifferenter omnibus, citra difficultatem.

Sed an ea expressio *occasio multitudinis aegrotorum & aliorum egentium sacramentis penitentiae, viatici, & extremae unctionis*, impediatur indefinitam locutionem comprehendere assistentiam matrimonij, quam adeo multi non exigunt infirmi, aut profugi? dubitatur nunc ex hoc facto: & pugnat tam verbum *occasio*, quam fauor matrimonij, contra restrictionem: impulsiva enim causa non restringit; sed finalis dumtaxat: & de hac accipi tantum potest quod cessante causa cesset lex, & dispositio testantis: aut contrahentis; non autem vbi cessat impulsiva, cessat dispositio.

RESPONSVM V.

De putatiuo pafore.

Quamuis Concil. Trid. s. 24. *de reform. mat. c. 1.* omnes omnino matrimonij contrahere volentes inhabilet ad contrahendū aliter, quā coram proprio alterius parochi, vel alio sacerdote, de illius Ordinarijue licentia, & duobus saltem testibus, contractusque irritos atque nullos faciat: frequenti tamen sententia receptum est, vt quamuis parochus interdictus, prohibitus, priuatus, iniustum titulum habens, aut propter aliquos iuris defectus nullum, atque etiam parochus putatiuus sit tantum, matrimonium tamen sit validum. *citati à Barbosa in Collect. DD. ad Concil. Trid. ad d. c. r. n. 87. & seqq.* sed tamen nō quomodocumque putatiuus singulari quopiam priuati alicuius sed populari, atque communi errore, ex titulo saltem colorato, atque aliqua possessione. vt in *l. Barbarius Philippus. D. de off. praetor. Barbarius* seruus cum esset in candidatorum numerum irrep-

Putatiuus sufficit ex communi errore, non singulari.

T 2 ferat,